

de directeur-generaal van de Algemene Bestuursdienst,
het hoofd P&O van de Eerste Kamer der Staten-Generaal,
het hoofd P&O van de Tweede Kamer der Staten-
Generaal, de provinciebesturen, de gemeentebesturen en
de waterschapsbesturen

**Directie Democratie &
Bestuur**

Afdeling Politieke
ambtsdragers &
Weerbaarheid

Turfmarkt 147
DEN HAAG
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Contactpersoon

postbus.helpdeskpa@minbzk.
nl

Datum

14 december 2021

Kenmerk

2021-0000663328

circulaire

Onderwerp	Aanpassingen pensioenen en inhoudingen Appa
Doelstelling	Informatie
Juridische grondslag	Artikelen 105, 106, 157 en 160 van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
Relaties met andere circulaire's	Circulaire van 12 november 2020, nr. 2020-0000725615
Ingangsdatum	1 januari 2022
Geldig tot	1 januari 2023

Publicatie circulaire's op internet

De circulaire's met betrekking tot de rechtspositie van politieke ambtsdragers worden uitsluitend bekend gemaakt op de site van de officiële bekendmakingen (Staatscourant), op de website www.rijksoverheid.nl en op de website www.politiekeambtsdragers.nl. U kunt zich inschrijven op de mailattending. Als u zich hebt ingeschreven voor deze mailattending, ontvangt u een bericht zodra er een circulaire op de site wordt gepubliceerd.

1. Inleiding

De pensioenen van politieke ambtsdragers zijn gebaseerd op de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). In het Besluit pensioen politieke ambtsdragers (verder: het besluit) wordt de aanpassing van de pensioenen (indexatie) en de hoogte van de bij de pensioenen en inhoudingen te hanteren franchise en het opbouwpercentage geregeld.

In de uitvoeringspraktijk van de Appa is de vraag opgekomen hoe moet worden omgegaan met de wijziging van het percentage van het nabestaandenpensioen als er voor de wijzigingsdatum van dit percentage (1 juli 2017) al pensioenaanspraken zijn opgebouwd. In *paragraaf 2* wordt uiteengezet dat bij een dergelijke berekening van een nabestaandenpensioen een knip moet worden aangebracht in de pensioenopbouw van het nabestaandenpensioen op de wijzigingsdatum 1 juli 2017. Het betreft de artikelen 22, 23, 25, 27, 67, 68, 70, 72, 145, 146, 148 en 150 van de Appa.

In *paragraaf 3* wordt het jaarlijkse advies gegeven over hoe een overheidsorgaan de omvang van de benodigde voorziening voor Appa-pensioenen en waardeoverdracht kan berekenen.

De indexatie van de Appa-pensioenen vindt plaats in overeenstemming met de aanpassing van de ABP-pensioenen. In deze jaarlijkse circulaire wordt daarom de aanpassing bekend gemaakt van de Appa-pensioenen (*paragraaf 4*).

De ingangleeftijd voor de voortgezette uitkering in het komende jaar is opgenomen in *paragraaf 5*.

Ook worden de in 2022 in aanmerking te nemen inhoudingpercentages bekend gemaakt (*paragraaf 6*). Aldus kunnen de nodige aanpassingen in de salaris-administraties worden doorgevoerd voor de Appa-deelnemers.

2. Berekening nabestaandenpensioen na wijziging van de artikelen 22, 23, 25, 27, 67, 68, 70, 72, 145, 146, 148 en 150 van de Appa

Vóór 1 juli 2017 was de opbouw van het partnerpensioen 5/7 van het ouderdompensioen, en 1/7 voor het wezenpensioen (2/7 voor het volle wezenpensioen) (Kamerstukken II 2016/17, 34626, nr. 3). Met ingang van 1 juli 2017 is de opbouw van het partnerpensioen verlaagd naar 70% van het ouderdompensioen, 14% voor het wezenpensioen en 28% voor het volle wezenpensioen.

De nieuwe percentages zijn direct na de inwerkingtreding gaan gelden. Alleen de reeds ingegane nabestaandenpensioenen of reeds ingegane wezenpensioenen zijn daarbij niet aangepast.

In de uitvoeringspraktijk is echter door het ontbreken van een knipbepaling onduidelijkheid ontstaan over de correcte berekening van een nabestaandenpensioen dat na 1 juli 2017 ingaat en óók is gebaseerd op pensioengeldige tijd vóór 1 juli 2017. Er zijn twee opties:

1. De pensioengeldige tijd tot 1 juli 2017 wordt berekend naar 5/7 en de pensioengeldige tijd na 1 juli 2017 naar 70%. De wijziging per 1 juli 2017 wordt in deze berekeningswijze gezien als een knipbepaling.
2. De gehele pensioengeldige tijd voor en na 1 juli 2017 wordt berekend naar 70%.

Conclusie is dat een wetswijziging ten aanzien van een verlaagde opbouw van een pensioenaanspraak alleen voor de toekomst kan gelden en niet voor de reeds opgebouwde aanspraken. Bij de wijziging is destijds niet voorzien in terugwerken de kracht of een overgangsregeling. Dat betekent dat de vervanging van de breuken in percentages alleen gelden voor de sinds 1 juli 2017 opgebouwde aanspraken. De wijziging in de opbouw van het nabestaandenpensioen per 1 juli 2017 moet dus worden gezien als een knipbepaling (optie 1).

3. Voorzieningen voor pensioen en waardeoverdracht van Appa-gerechtigden

Gedeputeerden, wethouders en dagelijks bestuursleden van de waterschappen bouwen op grond van de Appa pensioenaanspraken op tijdens de functie-ervulling, maar ook tijdens de uitkeringsperiode na het aftreden. Deze

Datum

14 december 2021

Kenmerk

2021-0000663328

pensioenaanspraken komen ten laste van de begroting van provincie, gemeente of waterschap. In tegenstelling tot deelnemers aan een pensioenfonds zoals het ABP vindt voor de Appa daarom geen premieafdracht plaats door de provincie, gemeente of waterschap aan een pensioenfonds. De Appa-pensioenen worden namelijk rechtstreeks gefinancierd uit de middelen van provincie, gemeente of waterschap.

Die aanspraken moeten wettelijk verplicht tot uitbetaling komen als betrokken ambtsdrager:

- kiest voor waardeoverdracht van de opgebouwde aanspraken na het aftreden¹;
- de pensioengerechtigde leeftijd bereikt waarna het ouderdomspensioen moet worden uitgekeerd;
- komt te overlijden waarna de nabestaande recht heeft op een (levenslang) nabestaandenpensioen.

Provincies en gemeenten zijn verplicht op grond van artikel 44, vierde lid, van het Besluit begroting en verantwoording (Bbv) een voorziening in te stellen voor pensioenen van gedeputeerden respectievelijk wethouders. De reden voor deze voorziening is dat deze pensioenverplichtingen onvoorspelbaar zijn. Zij kunnen namelijk sterk fluctueren als gevolg van de mogelijkheid voor gewezen ambtsdragers om de gevormde pensioenrechten tussentijds op te eisen via waardeoverdracht. Een onzekere factor is ook het nabestaandenpensioen voor de pensioengerechtigde leeftijd. Komt de (uitkeringsgerechtigde) ambtsdrager te overlijden, dan ontstaat direct een levenslang recht op een nabestaandenpensioen voor de partner en een tijdelijk recht voor eventuele kinderen. Er zijn dus redenen voor provincies en gemeenten om voor dergelijke onvoorspelbare effecten van de Appa-pensioenregeling een voorziening te treffen.

In de circulaire Wijzigingen Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers van 16 januari 2012, kenmerk 2011-2000577103, is in paragraaf 6 in algemene zin ingegaan op de door de decentrale bestuursorganen in te stellen voorziening voor pensioenen en waardeoverdracht ten behoeve van hun Appa-gerechtigden. Voor deze voorziening adviseer ik uit te gaan van de opstelsom van de benodigde individuele overdrachtswaarden.

Voor de bij waardeoverdrachten te hanteren rekenrente geldt het volgende. In artikel 160a van de Appa is geregeld dat het desbetreffende overheidsorgaan op aanvraag van een gewezen politieke ambtsdrager de waarde van de door de aanvrager krachtens de vijfde afdeling van deze wet verkregen pensioenaanspraken overdraagt, overeenkomstig de bepalingen in de Pensioenwet inzake waardeoverdracht. Daarbij zijn de bij of krachtens artikel 71 van de Pensioenwet gestelde regels van overeenkomstige toepassing op de waardeoverdracht. In het zevende lid van genoemd artikel 71 is bepaald dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels worden gesteld ten aanzien van

¹ Waardeoverdracht is alleen mogelijk als beleidsdekkingsgraad van beide betrokken fondsen hoger is dan 100%. Binnen de Appa is waardeoverdracht tussen overheidsinstellingen altijd mogelijk.

de berekening van de overdrachtswaarde, de waarde van met de overdrachtswaarde te verwerven pensioenaanspraken alsmede de in acht te nemen procedures. In hoofdstuk 6 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling zijn deze nadere regels opgenomen. In artikel 25 is de bepaling van de waarde geregeld:

'De overdrachtswaarde van pensioenaanspraken is ten minste gelijk aan de contante waarde van de over te dragen pensioenaanspraken op de overdrachtdatum en wordt berekend op basis van het standaardtarief. Onze Minister stelt regels inzake het standaardtarief. Het standaardtarief wordt berekend op basis van marktwaardering.'

De in aanmerking te nemen rente is opgenomen in het tweede en derde lid van artikel 18 van de Regeling Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling:

2. De berekening van het standaardtarief geschiedt op basis van algemeen gebruikelijke actuariële formules. Uitgegaan wordt daarbij van netto tarieven en een marktconforme disconteringsvoet.
3. De in het tweede lid bedoelde disconteringsvoet is de op 1 oktober geldende rente uit de door De Nederlandsche Bank gepubliceerde rentetermijnstructuur voor verplichtingen met een looptijd van 25 jaar. De vastgestelde rente geldt voor de periode van 1 januari tot en met 31 december van enig jaar.

Deze rente is voor 2022 0,528%. Het percentage is te vinden op de site van de DNB met behulp van deze [link](#). Dit percentage is derhalve van toepassing op waardeoverdrachten met een overdrachtdatum in het kalenderjaar 2022.

Bij de waardering van de ingegane pensioenen wordt u ook geadviseerd hierbij aan te sluiten door toepassing van hetzelfde percentage (0,528%), dan wel door aan te haken bij een rente met een kortere gemiddelde duur van bijvoorbeeld 10 jaar; die rente zou dan 0,162% zijn.

4. Aanpassing pensioenen

In artikel 2.1.8 van het besluit is bepaald dat de door een betrokkene opgebouwde pensioenaanspraken jaarlijks worden gewijzigd voor zover het ABP in het desbetreffende jaar de pensioenaanspraken van overheidswerknemers voor voorwaardelijke indexatie in aanmerking laat komen. Bij de wijziging worden het percentage, de bedragen en de ingangsdatum gehanteerd die het ABP toepast ten aanzien van een overheidswerker in de sector Rijk.

De ABP-pensioenen worden met ingang van 1 januari 2022 niet aangepast. De dekkingsgraad van het ABP is te laag. Dat betekent dat de berekeningsgrondslagen en de pensioenen die vóór 1 januari 2022 zijn vastgesteld en toegekend ingevolge de Appa met ingang van 1 januari 2022 ook niet worden aangepast.

5. Ingangleeftijd voortgezette uitkering

In de Appa is in artikel 7, derde lid, artikel 52, derde lid, of artikel 132, tweede lid, bepaald dat belanghebbende voor het recht op voortgezette uitkering op de datum van zijn ontslag of aftreden vijf jaren of minder verwijderd moet zijn van de voor hem van toepassing zijnde pensioengerechtigde leeftijd. De hoogte van

deze pensioengerechtigde leeftijd wordt bepaald in de Algemene Ouderdomswet (AOW).

In de op 1 december 2020 aanvaarde Wet verandering koppeling AOW-leeftijd wordt 1-op-1-koppeling van de AOW-leeftijd aan de ontwikkeling van de resterende levensverwachting vervangen door een 2/3-koppeling. Dit betekent dat elk jaar levenswinst zich vertaalt in een gemiddeld acht maanden latere AOW-leeftijd. In deze wet is tevens de AOW-leeftijd voor 2025 vastgesteld op 67 jaar.

In artikel 7a, tweede lid van de Algemene Ouderdomswet wordt de pensioengerechtigde leeftijd door of namens de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid medegedeeld in de Staatscourant. De AOW-leeftijd is voor 2027 op 67 jaar gesteld. De minimale ingangsheeftijd voor de toekenning van het recht op een voortgezette uitkering in 2022 bedraagt daarom 67 jaar minus vijf jaar. Dat is dus **62 jaar**.

Voor de Appa-gerechtigde die valt onder het overgangsrecht

Voor een belanghebbende die op 1 januari 2016 een Appa-functie vervulde, geldt in dit verband **overgangsrecht** (artikel 36a, derde, vierde en vijfde lid, artikel 84c, vierde, vijfde en zesde lid, artikel 163ca, zesde en zevende lid en artikel 163cb, eerste en tweede lid, van de Appa). Voor het overgangsrecht geldt een ingangsheeftijd die minimaal negen jaar en zeven maanden of minder verwijderd is van de pensioengerechtigde leeftijd die is vastgesteld voor het kalenderjaar vijf jaren na het ontslag of aftreden. Dit betekent dat voor een Appa-gerechtigde die ontslagen wordt of aftreedt in 2022 en voldoet aan de voorwaarden van het overgangsrecht, de minimale ingangsheeftijd voor de voortgezette uitkering 67 jaar is minus negen jaar en zeven maanden; dat is **57 jaar en 5 maanden**.

6. Franchise en inhoudingen

In het Besluit pensioen politieke ambtsdragers wordt de hoogte van de bij de pensioenopbouw en inhouding te hanteren franchise geregeld. In artikel 2.1.4 van het besluit is bepaald dat voor de Appa de franchise geldt die in een kalenderjaar ten aanzien van de beroepsmilitairen, gewezen beroepsmilitairen en gepensioneerde beroepsmilitairen wordt gehanteerd.

In artikel 2.1.6 van het besluit is bepaald dat het opbouwpercentage, bedoeld in artikel 13c, eerste lid, van de Appa, het opbouwpercentage is dat het ABP hanteert voor het desbetreffende jaar voor een overheidswerknemer die niet valt in een van de overgangsvoorzieningen ten aanzien van dat percentage.

In het eerste lid van artikel 2.2.1 van het besluit is bepaald dat de inhouding op de bezoldiging ter zake van aanspraken bij ouderdom en overlijden, bedoeld in de artikelen 106 en 160, eerste lid, van de Appa, gelijk is aan het premieverhaal op een overheidswerknemer ter zake van de premie die aan het ABP verschuldigd is voor het ouderdoms- en nabestaandenpensioen en de Anw-compensatie, met inachtneming van de franchise, bedoeld in artikel 2.1.4.

In het tweede lid van artikel 2.2.1 van het besluit is bepaald dat de inhouding op de bezoldiging ter zake van aanspraken bij arbeidsongeschiktheid, bedoeld in de artikelen 106 en 160, eerste lid, van de Appa, gelijk is aan het premieverhaal op een overheidswerknemer ter zake van de premie die aan het ABP verschuldigd is

voor het ABP Arbeidsongeschiktheidspensioen, met inachtneming van de daarvoor geldende franchise.

Op basis van deze artikelen bedragen de franchise, het opbouwpercentage en de inhoudingen met ingang van 1 januari 2022:

- **Franchise:** € 13.350 (was 13.150);
- **OP/NP-premie:** 7,93% van de pensioengrondslag met een maximum pensioengrondslag van (€ 114.866² - € 13.350) = € 101.516 (was per 1 januari 2021 7,93% met een maximum pensioengrondslag van € 99.039);
- **Opbouwpercentage ouderdomspensioen:** 1,875 % van de pensioengrondslag met een maximum van € 101.516 (was 1,875% van de pensioengrondslag met een maximum van € 99.039);
- **Anw-reparatie:** In het eerste lid van artikel 2.2.1 van het Besluit pensioenen politieke ambtsdragers is bepaald dat de inhouding op de bezoldiging gelijk is aan het premieverhaal op een overheidswerknemer ter zake van de premie die aan het ABP verschuldigd is voor de Anw-compensatie. Nu de inhouding voor de Anw-compensatie bij het ABP vanaf 1 mei 2018 is komen te vervallen, is deze inhouding per 1 januari 2018 bij de Appa op 0% gesteld. De Anw-reparatie blijft vooralsnog in de Appa-regeling tot nadere berichtgeving bestaan. Het wetsvoorstel is inmiddels in consultatie. De beoogde inwerkingtreding is 1 juli 2022;
- **IP-premie:** 0,18% (was 0,21%) van de berekeningsgrondslag na vermindering met de franchise van € 22.350 (was € 21.800);
- **Zorgverzekeringswet:** de percentages van de inkomensafhankelijke bijdrage worden gewijzigd in 5,50% (was 5,75%) en 6,75% (was 7,00%). Het maximale bijdrage inkomen waarover Zvw-bijdrage verschuldigd is, wordt € 59.706 (was € 58.311) per jaar (vastgesteld in de regeling gepubliceerd in Stcrt. 2021, nr. 47687).

7. Nadere informatie

Voor eventuele nadere vragen kunt u contact opnemen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties via postbus.helpdeskpa@minbzk.nl.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
namens deze,

E.J.A. van Doorne
Directeur Democratie & Bestuur

² Voor de omvang van het in 2022 geldende maximum pensioengevend loon van artikel 18ga Wet op de loonbelasting 1964 geldt nog wel het voorbehoud van het bij ministeriële regeling definitief vast te stellen geldende maximum pensioengevend loon. Op het moment van verschijnen van deze circulaire is deze regeling nog niet beschikbaar. Voor het definitieve maximum dient de ministeriële regeling te worden afgewacht.